

KLASA:
URBROJ:

Zagreb, 27. travnja 2017.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

PREDMET: Prijedlog za pokretanje pitanja povjerenja dr. sc. Zdravku Mariću, ministru financija u Vladi Republike Hrvatske (predlagatelj: 46 zastupnika u Hrvatskom saboru)

**Veza: Vaš dopis KLASA: 021-12/17-08/04, URBROJ: 65-17-03
od 20. travnja 2017.**

Na temelju članka 125. stavka 4. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne novine, broj 81/13), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu za pokretanje pitanja povjerenja dr. sc. Zdravku Mariću, ministru financija u Vladi Republike Hrvatske (predlagatelj: 46 zastupnika u Hrvatskom saboru) daje sljedeće

O Č I T O V A N J E

Vlada Republike Hrvatske odbija sve navode Prijedloga za pokretanje pitanja povjerenja dr. sc. Zdravku Mariću, ministru financija u Vladi Republike Hrvatske iz sljedećih razloga:

1. Vlada Republike Hrvatske smatra da svi navedeni razlozi iz Prijedloga za pokretanje pitanja povjerenja dr. sc. Zdravku Mariću nisu utemeljeni te da nema osnove za izglasavanje nepovjerenja ministru financija. Svoj stav Vlada Republike Hrvatske temelji na činjenicama koje se navode u nastavku ovoga očitovanja.
2. U Prijedlogu se navodi kako je dr. sc. Zdravko Marić, prije preuzimanja dužnosti ministra financija u Vladi Republike Hrvatske u razdoblju od 2012. do 2016. obavljao sljedeće poslove: „Agrokor d.d., Izvršni direktor za strategiju i tržište kapitala Područja odgovornosti: međunarodno financiranje, odnosi s investitorima, M&A“. Nadalje, navodi se kako se ministar financija dr. sc. Zdravko Marić sukladno odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa, a posebno članka 5. toga Zakona, koji propisuju načela djelovanja, bio dužan izuzeti iz svih postupaka koji bi mogli izravno ili neizravno utjecati na koncern Agrokor u kojem je do prelaska na javnu dužnost obnašao visoke upravljačke funkcije. U Prijedlogu mu se posebice stavlja na teret da „... je dana 10. travnja 2017. sudjelovao u donošenju odluke o prijedlogu za

imenovanje izvanrednog povjerenika u trgovačkom društvu Agrokor d.d. Time je ministar Marić otvoreno pokazao da ne poštuje pravni poredak Republike Hrvatske, kao i da ne vodi računa o vjerodostojnosti i dostojanstvu povjerene mu dužnosti.“

Činjenica je da je dr. sc. Zdravko Marić u razdoblju od 2012. do 22. siječnja 2016. radio kao Izvršni direktor za Strategiju i tržište kapitala u okviru čega je bio dio tima zaduženog za međunarodno financiranje, odnose s investitorima te za spajanja i preuzimanja pri čemu je pokrivao analize i projekcije makroekonomskih kretanja te političku situaciju u Republici Hrvatskoj i susjednim državama. Svoju znanstvenu i poslovnu karijeru dr. sc. Zdravko Marić započeo je na Ekonomskom institutu Zagreb gdje je radio od 2001. do veljače 2006. Nakon toga je u razdoblju od veljače 2006. do 2008. bio imenovan na dužnost pomoćnika ministra financija za makroekonomske analize i projekcije. U razdoblju od 2008. do kraja 2011. bio je državni tajnik u Ministarstvu financija. U koncernu Agrokor na mjestu izvršnog direktora bio je zaposlen od 2012. do početka 2016. Iz navedenih podataka je vidljivo kako je ministar dr. sc. Zdravko Marić najveći dio svog radnog vijeka proveo u Ministarstvu financija na različitim dužnostima, nakon toga na Ekonomskom institutu Zagreb, dok je najmanji dio svog radnog vijeka proveo kao zaposlenik koncerna Agrokor.

Nakon stupanja na dužnost ministra financija, dr. sc. Zdravko Marić nije s koncernom Agrokor ili bilo kojim od društava iz koncerna sklopio ugovor koji bi mu omogućio povratak u bilo koji dio koncerna nakon isteka dužnosničkog mandata. Također, dr. sc. Zdravko Marić nije dioničar ni udjeličar niti ima pravo na bonuse ovisne o poslovnom rezultatu ili udjele u dobiti u bilo kojem dijelu koncerna Agrokor. Prema tome, ministra financija dr. sc. Zdravka Marića ne povezuje nikakav privatni interes s koncernom Agrokor niti s njegovim povezanim i ovisnim društvima nakon prestanka radnog odnosa u navedenom koncernu. Jedini interes ministra financija dr. sc. Zdravka Marića vezan uz koncern Agrokor jednak je interesu vezanom uz bilo koji drugi gospodarski subjekt u Republici Hrvatskoj u smislu poboljšanja poduzetničkog okruženja, jačanja konkurentnosti domaćeg gospodarstva te poticanja rasta i zapošljavanja. No polazeći od nametnute, a potpuno neutemeljene percepcije o mogućem sukobu interesa, dr. sc. Zdravko Marić je nakon stupanja na dužnost ministra financija više puta jasno komunicirao da će se izuzeti od donošenja odluka koje se tiču Agrokoru upravo zbog činjenice da je određeno vrijeme proveo kao njihov zaposlenik.

Ispravnost takvog postupanja potvrdila je predsjednica Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa gospođa Dalije Orešković koja je pozvala izrijeckom dr. sc. Zdravka Marića, ali i druge dužnosnike na izgradnju kulture samoizuzimanja u onim predmetima s kojima su osobno izravno povezani. U intervjuu koji je 18. lipnja 2016. objavljen u Jutarnjem listu na pitanje bi li se dr. sc. Zdravko Marić morao izuzeti od svake odluke Vlade koja se odnosi Agrokor, tvrtku u čijoj upravi je bio zaposlen prije ulaska u Vladu, Dalija Orešković je odgovorila kako slijedi: „*Da. Trebao bi. I kao ministar financija mora se izuzeti iz bilo koje odluke koja se izravno odnosi na Agrokor. Ne mislim pritom na opće odluke Vlade, strateške odluke u predlaganju pojedinih zakonodavnih rješenja. Mislim na slučajeve u kojima mora donijeti izravnu odluku kao što su oprost duga, ili smanjenje porezne obveze Agrokoru kao poreznom obvezniku. To nipošto ne znači da odvrćamo ljude iz privatnog sektora od dolaska na dužnosničke pozicije u javnom sektoru, jer to bi bila zamjena teza i “spin”. Naprotiv, smatramo da su ljudi iz privatnog sektora dobrodošli na javnim dužnosničkim*

pozicijama. Naša poruka je da se kod dužnosnika mora graditi kultura samoizuzimanja u onim predmetima s kojima su osobno izravno povezani. Na koncu, ako se to u kodeksu službeničke etike nameće kao obveza nižim službeničkim razinama, onda ne mogu oni koji imaju veću moć i utjecaj u javnom djelovanju pokazivati manje od onoga što se nastoji ugraditi u kulturu javnog djelovanja na nižim razinama. Stav je Povjerenstva - što je veća razina javne dužnosti koju netko obnaša, veća je i odgovornost i važnije su poruke koju neka osoba svojim postupcima šalje.“

Polazeći upravo od „kulture samoizuzimanja“ ministar financija dr. sc. Zdravko Marić se, kao predsjednik Nadzornog odbora Hrvatske banke za obnovu i razvitak, izuzeo od odlučivanja kada su se donosile konkretne odluke vezane za društva koja su dio koncerna Agrokor. Primjerice, na 5. sjednici Nadzornog odbora održanoj 15. lipnja 2016. ministar financija dr. sc. Zdravko Marić zatražio je da ga se, sukladno odredbama Poslovnika o radu Nadzornog odbora, isključi iz odlučivanja o prijedlozima odobrenja kredita po programu „Nova proizvodnja“ korisniku Belje d.d., Darda. Nadalje, na 12. sjednici Nadzornog odbora održanoj 20. prosinca 2016. ministar financija dr. sc. Zdravko Marić zatražio je da ga se, sukladno odredbama Poslovnika o radu Nadzornog odbora, isključi iz odlučivanja o prijedlozima odobrenja kredita po programu „Izvoz-IBRD“ za kreditiranje obrtnih sredstava društvu Jamnica d.d. i odobrenja kredita po programu „Priprema izvoza“ za kreditiranje obrtnih sredstava društvima Zvijezda d.d., Ledo d.d. i Pik Vrbovec – Mesna Industrija d.d. U oba slučaja ministar financija dr. sc. Zdravko Marić nije sudjelovao niti u raspravi, što je posebno naglasio u javnim nastupima.

Po donošenju Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku 7. travnja 2017. Agrokor koncern za upravljanje društvima, proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim proizvodima, dioničko društvo je podnio prijedlog za pokretanjem postupka izvanredne uprave nad navedenim društvom i nad svim njegovim povezanim i ovisnim društvima. Posljedično, ministar financija dr. sc. Zdravko Marić je, kao i svi drugi ministri, dana 10. travnja 2017. na otvorenom dijelu 30. sjednice Vlade Republike Hrvatske glasovao za donošenje Odluke o prijedlogu za imenovanje izvanrednog povjerenika u trgovačkom društvu Agrokor d.d. Samim tim činom, polazeći od definicije sukoba interesa prema Zakonu o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti ministar financija dr. sc. Zdravko Marić nije postupio suprotno Zakonu o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti, a ni bilo kojem drugom zakonskom propisu.

Dakle, ono što je dr. sc. Zdravko Marić radio prije nego što je postao ministar financija nije moglo imati utjecaja na njegovu nepristranost u obavljanju javne dužnosti kao ministra financija. A tu svoju dužnost obavlja savjesno i časno, pošteno, odgovorno i nepristrano, čuvajući vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo te uvijek imajući na umu ono što je najbolje za Republiku Hrvatsku u danom trenutku.

Sve navedeno vidljivo je i iz ostvarenih rezultata posljednjih mjeseci i koji su valorizirani od raznih domaćih i inozemnih relevantnih čimbenika (institucija Europske unije, rejting agencija, investitora itd.).

3. U Prijedlogu se nadalje navodi kako je tijekom protekla dva mjeseca, u javnost plasiran niz informacija koje su ukazivale da su financijska izvješća Agrokora, u

vrijeme dok je dr. sc. Zdravko Marić u njemu obnašao visoku upravljačku dužnost, bila nepotpuna, odnosno, da je Agrokor na temelju takvih financijskih izvješća kontaktirao sa subjektima na tržištu kapitala i investitorima, domaćim i stranim te je na temelju takvih financijskih izvješća uspijevao osigurati financiranje svojih aktivnosti. Nadalje u Prijedlogu se navodi kako je rejting agencija Moody's u svom izvješću kojim obrađuje 2015. navela: „Agrokorovo računovodstvo je nejasno... novčani tok uključuje i nekoliko neobjavljenih negotovinskih stavaka... Teško je analizirati podatke u financijskim izvješćima jer određene stavke nisu objavljene, a neke nisu dovoljno objašnjene.“, a i sam izvanredni povjerenik u Agrokoru Ante Ramljak izrazio je sumnje u pouzdanost financijskih izvješća Agrokor. Predlagatelji navode sljedeće: „Činjenica da je ministar Marić u vrijeme za koje postoje osnove sumnje da se manipuliralo s Agrokorovim financijskim izvješćima obnašao dužnost koja je obuhvaćala ne samo prezentaciju tih financijskih izvješća trećim osobama već i njihovu aktivnu uporabu radi osiguranja financiranja koncerna, dovodi u pitanje njegov kredibilitet, a time i mogućnost da u budućnosti nastavi obnašati svoju dužnost. Naime, ministar financija čelnik je ustrojstvene jedinice Vlade Republike Hrvatske koja se brine o fiskalnoj stabilnosti i likvidnosti državnog proračuna, što znači da ministar financija aktivno sudjeluje u svim radnjama koje se poduzimaju radi osiguranja dotoka novčanih sredstava u državni proračun, uključujući i međunarodne financiranje.“

Za vrijeme dok je bio zaposlenik koncerna dr. sc. Zdravko Marić nije bio odgovoran za sastavljanje financijskih izvješća. Njegova funkcija je bila izvršni direktor i nije bio član uprave. Bio je dio tima zaduženog za međunarodno financiranje, odnose s investitorima te za spajanja i preuzimanja pri čemu je pokrivao analize i projekcije makroekonomskih kretanja te političku situaciju u Republici Hrvatskoj i susjednim državama. Naglašavamo da je dr. sc. Zdravko Marić bio jedan od 25 izvršnih direktora u Agrokoru, sustavu od preko 55 trgovačkih društava i sa preko 60.000 zaposlenih u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji i Bosni i Hercegovini, u kojem postoji jasna raspodjela nadležnosti i odgovornosti.

U razdoblju dok je dr. sc. Zdravko Marić bio zaposlenik Agrokor, kreditni rejting Agrokor bio je na razini B sa stabilnim izgledima, odnosno takvu su ocjenu suglasno utvrdili i S&P i Moody's, što je vidljivo u javno objavljenim i dostupnim izvješćima. Takav je rejting zadržan sve do početka 2017., odnosno gotovo godinu dana nakon što je dr. sc. Zdravko Marić otišao iz koncerna Agrokor. Moody's je sve to vrijeme navodio kako su stabilni izgledi kreditnog rejtinga utemeljeni na snažnoj tržišnoj poziciji Agrokor na tržištu maloprodaje u zemljama poslovanja, na dobroj vertikalnoj integraciji vlastite prehrambene industrije i proizvodnje hrane koja je bila profitabilnija uslijed vodeće tržišne pozicije te na posljedicama tj. očekivanoj sinergiji nakon stjecanja Mercatora. To su bili i podaci kojima se rukovodio dr. sc. Zdravko Marić dok je bio zaposlenik koncerna Agrokor, ali i kasnije kada je postao ministar financija. Temeljeno na podacima kojima je raspolagao nije imao osnove, a niti je mogao tvrditi drugačije. Dodatno, niti revizorska društva ni investitori niti kreditne institucije koji redovito analizirali i revidirali poslovna i financijska izvješća nisu izražavali sumnje u točnost i vjerodostojnost podataka navedenih u njima.

Nakon snižavanja kreditnog rejtinga Agrokor, a posebice nakon izvješća Moody'sa od 24. veljače 2017., kada su izgledi za kreditni rejting Agrokor promijenjeni iz stabilnih u negativne, Vlada Republike Hrvatske već je pozorno pratila

situaciju u Agrokoru zbog njegove važnosti za hrvatsko gospodarstvo, ali je naglašavana odgovornost vlasnika i uprave za sveukupno poslovanje kompanije uz poseban naglasak na poštivanje obveza prema dobavljačima. Vlada Republike Hrvatske je zbog osiguravanja stabilnosti hrvatskog gospodarstva i financijskog sustava predložila Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku, koji je usvojio Hrvatski sabor 6. travnja 2017.

Došlo je do nastavka isporuke robe od strane dobavljača, deblokade računa i smirivanje ozračja što je potvrda da je Vlada Republike Hrvatske Zakonom o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku pravodobno i odvažno reagirala. Vlada Republike Hrvatske ne štiti interese bilo kojeg pojedinca, već opće interese hrvatskog gospodarstva i financijsku stabilnost. Spriječena je lančana reakcija, koja bi ugrozila trend gospodarskog rasta koji Hrvatska ostvaruje.

4. Nadalje, u Prijedlogu se navodi kako je ponašanje ministra financija dr. sc. Zdravka Marića dovedeno u pitanje i činjenicom da je prije sedam godina realizirao povlaštenu kredit Hrvatske poštanske banke, u vrijeme dok je kao državni tajnik, dakle državni dužnosnik u Ministarstvu financija obnašao dužnost predsjednika nadzornog odbora te banke. Dodatno se navodi kako je dužnost ministra financija dovedena u pitanje „činjenicom da je kao ministar financija, po preuzimanju dužnosti odgodio primjenu propisa koji su mogli na vrijeme ukazati na postojanje krize u Agrokoru. Navedeno, također ukazuje da se u slučaju ministra Marića radi o osobi koja ne smije nastaviti obnašati dužnost na kojoj se nalazi.“

Vezano za Ugovor o kreditu u Hrvatskoj poštanskoj banci d.d., dr. sc. Zdravko Marić sklopio je predmetni ugovor o kreditu u razdoblju dok je bio državni tajnik u Ministarstvu financija, kada je obnašao i dužnost predsjednika Nadzornog odbora Hrvatske poštanske banke d.d. Ugovor o kreditu je sklopljen u skladu s važećim zakonodavnim okvirom i općim aktima Hrvatske poštanske banke d.d. o kreditiranju radnika Hrvatske poštanske banke d.d., HPB grupe i članova Nadzornog odbora. Naime, sukladno članku 17. stavku 2. Pravilnika o kreditiranju radnika Hrvatske poštanske banke d.d. odredbe predmetnog Pravilnika primjenjuju se i na kreditiranje radnika članica HPB Grupe, kao i na kreditiranje članova Nadzornog odbora Banke. Sukladno predmetnom Pravilniku Hrvatske poštanske banke i članica grupe HPB grupe kredit je bio dostupan i drugim zaposlenicima, članovima Uprave te Nadzornog odbora pod istim uvjetima (kamatna stopa 4%) pod kojima je odobren dr. sc. Zdravku Mariću .

Dodatno, u tom razdoblju građani koji su imali 33 godine, koliko je tada imao ministar financija dr. sc. Zdravko Marić, mogli su pri Agenciji za promet nekretnina ishoditi kredite koji bi bili s otprilike istom kamatnom stopom. Dakle, nije nezakonito dobivanje rečenog kredita. Osim toga, sam je dr. sc. Zdravko Marić u svojoj imovinskoj kartici u više navrata javno i transparentno navodio ovaj podatak.

Vezano za odgodu propisa koji su mogli na vrijeme ukazati na postojanje krize u Agrokoru, pretpostavljamo kako su predlagatelji mislili na Zakon o faktoringu. Napominjemo kako je nakon donošenja Zakona o faktoringu u 2014. (koji je donesen

na sjednici Hrvatskog sabora 15. srpnja 2014., objavljen je u Narodnim novinama, broj 94/14 i stupio je na snagu 8. kolovoza 2014.) u članku 117. bilo propisano kako pravne osobe koje su obavljale poslove faktoringa i koje su bile upisane u sudski registar nastavljaju poslovati kao faktoring-društva prema odredbama ovoga Zakona. Takve prave osobe bile su dužne u roku od dvanaest (12) mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona (tj. do 8. kolovoza 2015.) uskladiti:

- poslove faktoringa s odredbama Zakona
- temeljni kapital s člankom 22. Zakona (temeljni kapital faktoring-društva ne može biti manji od jedan (1) milijun kuna i mora biti u cijelosti uplaćen u novcu prije upisa osnivanja).
- upravu društva s člancima 46. i 47. Zakona
- članove nadzornog odbora društva s člancima 53. i 54. Zakona
- poslovanje s drugim odredbama Zakona ako odredbama Zakona nije drukčije određeno.

Predmetna odredba članka 117. mijenjana je u dva navrata, na način da je izmijenjen samo rok do kojega su se faktoring društva tj. pravne osobe koje su nastavile poslovati kao faktoring društva morale uskladiti s odredbama Zakona o faktoringu. Ove su se izmjene odnosno produljenje roka za primjenu Zakona dogodile prvi puta u mandatu Vlade premijera Zorana Milanovića, a drugi puta u mandatu Vlade premijera Tihomira Oreškovića. I prva i druga izmjena predmetnog Zakona bile su predložene iz istog razloga. Naime, prema stručnoj procjeni bez kako prve tako i druge izmjene predmetnog Zakona došlo bi do gašenja većeg broja faktoring društava, a time i gubitka radnih mjesta te negativnog učinka na faktoring tržište.

Produžavanje rokova Uredbom, odnosno Zakonom, dovelo je isključivo do toga da je s danom 19. travnja 2017. licencirano ukupno sedam faktoring društva od kojega broja je jedno društvo u međuvremenu pokrenulo postupak redovne likvidacije (Prvi faktor d.o.o.), a u postupku licenciranja su još tri društva. Druge obveze prema Zakonu o faktoringu nisu mijenjane, niti odgađane stoga je neosnovana tvrdnja predlagatelja da je odgođena primjena propisa koji su na vrijeme mogli ukazati na postojanje krize u Agrokoru.

Iz svega navedenog slijedi da su navodi u Prijedlogu za pokretanje pitanja povjerenja dr. sc. Zdravku Mariću, ministru financija u Vladi Republike Hrvatske, kao i sam predmetni Prijedlog u cjelini, neosnovani i neutemeljeni. Stoga se predlaže da Hrvatski sabor odbije donijeti odluku o iskazivanju nepovjerenja dr. sc. Zdravku Mariću, ministru financija u Vladi Republike Hrvatske.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ...

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković